

Rode Zaanstreek, de

Elders had ons gebied in de eerste helft van de 20e eeuw de naam Rode Zaanstreek en dat niet geheel ten onrechte. Het socialisme telde hier meer aanhangers dan in andere streken. Hun aantal was groot, dat moge uit de bij de afzonderlijke gemeenten in deze encyclopedie opgenomen politieke overzichten blijken. Bij het zoeken naar een verklaring komt men allereerst uit bij de samenstelling van de Zaanse bevolking, die in het oude industriegebied meer dan elders uit arbeiders bestond. Een andere oorzaak zou kunnen zijn dat de streek in godsdienstig opzicht relatief vrijzinnig was. Gezagsgetrouwheid trof en treft men meer bij dogmatisch denkenden; mogelijk werkte de van oudsher belangrijke invloed van de [doopsgezinden](#) in dit verband door op de laat-19e-eeuwse politieke bewustwording.

In de Zaanstreek was al vroeg sprake van toenemende [onkerkelijkheid](#). [Jaap 't Hoen](#) heeft in zijn boek 'Op naar het licht' (Wormerveer 1968) uitvoerig de politieke ontwikkelingen tussen 1882 en 1909 vastgelegd. Op z'n minst blijkt daaruit dat de arbeidersbeweging in de streek tot grote betrokkenheid leidde. Opvallend daarbij is dat een verhoudingsgewijs groot deel van de Zaanse bevolking aan het eind van de 19e eeuw meer het vrije, naar anarchisme neigende, socialisme van [Domela Nieuwenhuis](#) aanhing, dan het gezagsgetrouwere gedachtegoed van Troelstra en de SDAP. Tegelijkertijd hoorden de liberale Zaankanters overwegend tot de linkse vleugel van de [Radicale Bond](#).

In de politieke ontwikkeling tot de Tweede Wereldoorlog hadden, wellicht door deze vroege toonzetting, de radicale linkse splinterpartijen relatief ook meer aanhang dan elders het geval was. De Zaanstreek telde in verhouding steeds ook veel communisten; direct na de Tweede Wereldoorlog stemde ongeveer een derde gedeelte van de Zaanse bevolking op de CPN. Hoewel de links geachte partijen nog steeds op vrij veel aanhang kunnen rekenen, zijn de politieke verhoudingen in de Zaanstreek inmiddels meer in overeenstemming gekomen met het landelijke beeld.

Zie ook: [Communisme](#), [Socialisme](#), [Anarchisme](#).

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=rode>

Last update: **2020/09/07 12:07**